

Цивільне законодавство :
анотований бібліографічний список

2021. – Вип. 1 (січень). – 17 с.

1. **Актуальні проблеми сучасного управління в соціально-економічних, гуманітарних та технічних системах** : зб. наук. пр. за матеріалами XVI Міжнар. наук.-практ. конф., 19 листоп. 2020 р. / ПрАт "ВНЗ "Міжрегіон. акад. упр. персоналом", Одес. ін-т, Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. НАН України ; [редкол.: О. Ф. Каракасіді та ін.]. – Одеса : Лерадрук, 2020. – 299 с. **Шифр зберігання Бібліотеки: А809385** *Зі змісту: Критерії відмінності матеріальної відповідальності працівника від майнової відповідальності в цивільному праві / В. Поварчук. – С. 237-247.*

2. **Білоголовий Я. До якого суду звертатися, або Як не помилитися з визначенням підсудності під час звернення з позовом** / Ян Білоголовий // Землевпоряд. вісн. – 2020. – № 3. – С. 37-41. *Надано юридичну консультацію щодо того, як визначитися з підсудністю: коли звертатися за правилами цивільного (господарського) судочинства, а коли використовувати норми адміністративного судочинства.*

3. **Бойко Л. І. Переваги та ризики цивільно-правових договорів** / Л. І. Бойко, О. М. Єремян // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Екон. науки. – 2020. – № 1. – С. 16-19. *Досліджено переваги та ризики цивільно-правових договорів. Запропоновано основні критерії праці за цивільно-правовими договорами. Узагальнено податки, які сплачуються під час укладання цивільно-правового договору з простою фізичною особою або з фізичною особою-підприємцем. Досліджено певні заборони в процесі застосування цивільно-правових договорів.*

4. **Виговський О. Урегулювання нових інститутів міжнародного приватного права в оновленій цивільно-правовій кодифікації України** / Олександр Виговський // Право України. – 2020. – № 6. – С. 82-94. *Встановлено, що різні колізійні принципи мають бути покладені в основу регулювання "речового статуту" та "зобов'язального статуту" цінних паперів, а також*

*по-різному має здійснюватися локалізація цінних паперів у різних формах існування. Адаптація класичного колізійного принципу *lex situs* до цієї категорії об'єктів цивільних правовідносин ускладнюється неможливістю визначення їх місцезнаходження із використанням звичних критеріїв та потребою пошуку додаткових факторів локалізації. У випадку з цінними паперами, які обліковуються у депозитарній системі та перебувають у володінні посередників, колізійне регулювання має спиратися на спеціальні принципи вирішення цього питання, закріплені на міжнародному конвенційному рівні та застосовні у світовій практиці.*

5. **Галянтич М. К. Правовий статус громадських об'єднань. Коментар. Законодавство. Судова практика** / Микола Костянтинівич Галянтич, В. В. Кочин ; НАПрН України, НДІ приват. права і п-ва ім. акад. Ф. Г. Буркача НАПрН України. – Київ : Юрінком Інтер, 2020. – 319, [1] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ63746** Видання містить корисну та актуальну інформацію щодо діяльності громадських об'єднань. В книзі поєднано науково-практичний коментар всіх статей чинного Закону України «Про громадські об'єднання», сконцентровано закони, у яких конкретизується статус інститутів громадянського суспільства; надано добірку рішень судової практики та деякі зразки документів.

6. **Гончар І. Один у двох** / Ірина Гончар // Укр. адвокат. – 2020. – № 7/8. – С. 8-10. Розглянуто правила визначення компетенції судів щодо розгляду цивільних справ.

7. **Дорогозюк Х. Б. Процесуально-правові особливості використання електронних доказів, отриманих із соціальних мереж, у цивільному процесі** / Х. Б. Дорогозюк // Право України. – 2020. – № 9. – С. 214-230. Проаналізовано проблеми, які виникають у разі використання соціальних мереж у процесі доказування у цивільному процесі з метою захисту порушених або невизнаних прав, свобод та інтересів у цивільному процесі. Здійснено конкретизацію особливостей соціальних мереж як окремого джерела електронних доказів, а також дослідження та аналіз судової практики у разі використання відповідних доказів.

8. **Дроботова Т. Актуальні питання застосування Закону України "Про оренду землі". Практика Верховного Суду** / Тетяна Дроботова, Людмила Карпенко, Мирослав Романів // *Право України*. – 2020. – № 5. – С. 171-186. *Досліджено практику Верховного Суду, зокрема й Великої Палати, Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду та Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо застосування положень Закону України "Про оренду землі" у контексті найактуальніших проблемних питань, які постають перед судом. Проаналізовано низку рішень Верховного Суду щодо застосування норм Закону України "Про оренду землі", виокремлено правові позиції, які нині є ustalеними та не викликають сумнівів, а також висвітлено проблемні питання правового регулювання орендних відносин, які потребують невідкладного вирішення.*

9. **Дудка О. Щодо зміни цільового призначення успадкованої земельної ділянки та її поділу на два види цільового призначення** / Олександр Дудка // *Землевпоряд. вісн.* – 2020. – № 8. – С. 56-57. *Розглянуто, чи можна змінити цільове призначення успадкованої земельної ділянки і як це зробити, якщо земельна ділянка за рішенням виконавчого комітету селищної ради була надана для ведення особистого підсобного господарства.*

10. **Кобзіна Т. Про право довічного успадкованого володіння земельною ділянкою та його спадкування** / Тетяна Кобзіна // *Землевпоряд. вісн.* – 2020. – № 7. – С. 53-55. *Звернено увагу на те, що, незважаючи на глибокий аналіз Великою палатою Верховного Суду правових норм, які регулюють земельні відносини, доведення того, що право довічного успадкованого володіння підлягає спадкуванню, в межах сьогоднішньої земельної реформи залишається неврегульованим.*

11. **Коваленко С. Планується системне оновлення Цивільного кодексу** [Електронний ресурс] / Сергій Коваленко // *Голос України*. – 2021. – 13 січ. (№ 4). – Електрон. дані. *Йдеться про допис у Фейсбуці Першого заступника Голови Верховної Ради України (ВР України) Руслана Стефанчука, який запросив всіх "до плідної дискусії щодо проблем рекодифікації цивільного законодавства України". Зазначено, що робоча група, яка працювала над*

проектом Концепції системного оновлення Цивільного кодексу України, була утворена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (КМ України) від 17 липня 2019 року, і до її складу, окрім Першого заступника глави парламенту Руслана Стефанчука, увійшли відомі українські науковці та фахівці. Під час засідань у 2019 - 2020 роках члени робочої групи розробили та погодили зміст цієї Концепції, зважаючи на те, що системних змін та суттєвих структурних новацій потребують усі книги чинного Цивільного кодексу України. Водночас члени робочої групи зауважили, що до проекту Концепції увійшли лише ті напрями модернізації, які були предметом її обговорення, в зв'язку з чим під час подальшої праці над оновленням цивільного законодавства вони розраховують на конструктивні ініціативи правничої спільноти. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/340574>

12. Коробцова Н. Правова регламентація довірчої власності у зарубіжних країнах та Україні [Електронні дані] / Наталія Коробцова, Юлія Засядівко // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що протягом останнього часу у зв'язку із встановленням курсу на євроінтеграцію, імплементацією європейського законодавства, виникненням нових суспільних відносин, що потребують урегулювання, система права України зазнає значної кількості змін. Зокрема, певне оновлення торкнулось і цивільного законодавства. У Цивільний кодекс України запроваджено низку статей, спрямованих на регулювання довірчої власності та управління майном, які вже тривалий час досить успішно функціонують в інших зарубіжних європейських та пострадянських державах. Серед них – Німеччина, Франція, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Англія, Японія та багато інших. Проте хоча такі зміни у Цивільному кодексі України вже давно набрали чинності, але досі є різні погляди науковців на доцільність їх введення та можливість існування в межах континентальної системи права, до якої належить Україна. Інститут довірчої власності зазнає критики через суперечливість його механізму в цивільному законодавстві України та його невизначеність. Проблеми є у розумінні співвідношення права власності та довірчої власності, довірчого власника та управителя майном, оскільки досі не*

визначено чітких меж між цими поняттями. Проаналізовано особливості правового регулювання довірчої власності у таких державах, як Велика Британія, Сполучені Штати Америки, Франція, Російська Федерація. Виділено його основні характерні ознаки та особливості, що якісно відрізняють інститут довірчої власності та управління майном у цих державах. Наведено моделі нормативної регламентації довірчої власності у цих країнах. Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/4.pdf>

13. Крупка М. Роль соціального й особистого страхування у забезпеченні суспільного добробуту в Україні / Михайло Крупка, Ірина Приймак // Світ фінансів. – 2020. – Вип. 3. – С. 51-64. Розкрито сутність і головні складові суспільного добробуту. З'ясовано, що рівень добробуту українців в десятки разів нижчий, ніж в європейських країнах. Важливими складовими суспільного добробуту є системи соціального захисту й охорони здоров'я населення. Доведено, що негативними чинниками впливу на систему соціального захисту населення упродовж останніх років є низький рівень доходів і зростання видатків Пенсійного фонду і Фонду соціального страхування України внаслідок високого рівня інфляції, номінального підвищення соціальних стандартів, поширеної практики мінімізації ЄСВ через відмову від укладання класичних трудових договорів на користь цивільно-правових угод із фізичними особами-підприємцями, скорочення кількості застрахованих осіб, які працюють за наймом, високого рівня трудової еміграції українців.

14. Кулик Ю. Земля у спадок. Що робити: спадкодавець розпочав процедуру приватизації земельної ділянки та не завершив її – помер? / Юлія Кулик // Землевпоряд. вісн. – 2020. – № 10. – С. 41-44. Роз'яснено, що робити, якщо спадкодавець за життя не закінчив процедуру приватизації земельної ділянки та не отримав правовстановлювальний документ на неї. З'ясовано, чи входить така земельна ділянка до складу спадщини та чи можливо її оформити спадкоємцю.

15. Кушнір А. Здійснення охорони й захисту прав та інтересів осіб у нотаріальному процесі / Альберт Кушнір // Право України. – 2020. – № 9. – С. 285-294. Досліджено питання здійснення охорони та захисту прав і законних

інтересів, зокрема нотаріусом. Проаналізовано теоретичні підходи до понять "захист" та "охорона" цивільних прав і законних інтересів, а також встановлено їхнє філологічне тлумачення. Висвітлено проблеми нотаріальної форми здійснення охорони і захисту цивільних прав та інтересів особи. Обґрунтовано необхідність розгляду інституту нотаріату як однієї з форм юрисдикційного захисту прав та законних інтересів осіб. Наведено перелік способів захисту, що змінює стереотипи щодо нотаріального захисту, який впливає зі змісту ст. 18 Цивільного кодексу України, де він зводиться виключно до вчинення виконавчих написів на боргових документах. Зазначені обставини доводять наявність потреби внесення змін до законодавства.

16. **Лаговська Н. В. Правовий статус суб'єкта спадкового права** / Н. В. Лаговська // Міжнар. юрид. вісн. : актуал. проблеми сучасності (теорія та практика). Серія : Право. – 2019. – № 14. – С. 34-43. *Запропоновано розширити коло суб'єктів спадкового права; на основі аналізу форм захисту прав суб'єктів спадкового права запропоновано посилити судові гарантії реалізації цих прав.* Текст: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs4/article/view/259/366>

17. **Левченко О. Як не втратити землю з державним актом на право постійного користування та право довічного успадкованого володіння землею фермерських господарств?** / Оксана Левченко // Землевпоряд. вісн. – 2020. – № 9. – С. 34-35. *Указано на те, що ті, хто має державні акти, що посвідчують право постійного користування землею, чи державні акти, що посвідчують право довічного успадкованого володіння землею, мають право приватизувати ці земельні ділянки і зареєструвати за собою право приватної власності на землю.*

18. **Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених "Українське суспільство в умовах транзиції: сучасні виклики та напрями розвитку", 16 трав. 2020 р., [м. Одеса / відп. ред. М. Р. Аракелян] ; уклад.: Ю. Д. Батан, Р.-С. І. Пигель, К. Б. Димов]. – Одеса : Гельветика, 2019. – 919 с. – Шифр зберігання в Бібліотеці: А808246** *Зі змісту: Особливості становища адвоката у вирішенні справи в цивільному процесі / О. В. Руська. – С. 469-471; Співвідношення усної та письмової форм цивільного процесу /*

О. М. Бабалунга. – С. 533-536; Правосуддя у цивільних справах. Доступність правосуддя / А. В. Коржан. – С. 539-608.

19. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції ”Верховенство права та правова держава”, 20 – 21 верес. 2019 р. / ДВНЗ «Ужгород нац.ун-т»; [редкол. : М. М. Алмаші та ін.]. — Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2019. — 143 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А807207** *Зі змісту: Визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб: цивільно-правовий аспект / Р. В. Панькенвич. – С. 50-54.*

20. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції ”Інтеграція юридичної науки і практики як основа сталого розвитку правової системи”, 8 – 9 листоп. 2019 р. / Дніпров. гуманітар. ун-т, Юрид. ф-т ; [редкол.: О. О. Кисельов та ін.]. — Дніпро : Дніпров. гуманітар. ун-т, 2019. — 191 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А807208** *Зі змісту: Правова природа договору про надання продюсерських послуг / А. В. Аксютіна. – С. 39-41; Спеціальне застосування правил обчислення позовної давності до дотикових вимог / П. Д. Гуйван. – С. 41-45; Досвід Канади для України в присудовій та судовій медіації Р. В. Карпенко. – С. 45-49; Нормативне закріплення принципу обов’язковості судового рішення в цивільному процесі / А. П. Кузь. – С. 49-51.*

21. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції ”Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві”, 27 груд. 2019 р. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». — Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2019. — 192 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А807209** *Зі змісту: Добра совість набувача чужої речі: особливості юридичної природи / П. Д. Гуйван. – С. 45-49; До питання про виникнення права на спадкування за законом в Україні / І. Л. Сердечна. – С. 53-56.*

22. Матеріали науково-практичної конференції ”Дослідження актуальних питань юридичних наук”, (13 – 14 груд. 2019 р.). — Херсон : Молодий вчений, 2019. — 163 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А807206** *Зі змісту: Цивільне право і процес / Є. С. Гіденко, А. М. Звєгінцева. – С. 49-51;*

Аналіз питання відшкодування збитків у розрізі аспекта цивільного процесу / М. І. Кириєнко. – С. 51-57.

23. **Цивільне право в цифрову добу** : матеріали "круглого столу" , м. Одеса, 11 листоп. 2019 р. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. акад.", Ф-т цивіл. та госп. юстиції. — Одеса : Юрид. літ., 2019. — 48, [1] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A807240** *Зі змісту: Особливості розірвання договору дарування / А. В. Бурлаченко. – С. 7-10; Право користування чужим майном / О. А. Власильєва. – С. 10-13; Купівля-продаж товарів через інтернет / В. В. Галактіонова . – С. 13-16; Загальна характеристика договору дарування / В. Довганч. – С. 18-21; Спільна сумісна власність подружжя / Д. І. Забалуєва. – С. 21-24; Особливості правових наслідків з'явлення особи, яка була визнана безвісти відсутньою або оголошена померлою та з'явилась / Л. О. Івахненко. – С. 24-26; Зміна та розірвання цивільно-правового договору / Д. Д. Кінах. – С. 26-29; Договір купівлі-продажу нерухомого майна / А. О. Кузнєцова. – С. 29-32; Особливості розірвання договору дарування на вимогу дарувальника / В. В. Куценко. – С. 32-34; Особливості найму (оренди) транспортного засобу з та без екіпажу за законодавством України / Є. Д. Кучеренко. – С. 34-36; Право на безпечне життя і здоров'я довкілля / А. В. Моріна. – С. 36-38; Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав / В. К. Медведкова. – С. 38-41; Недійсність усиновлення / Є. В. Філіпішина. – С. 42-45; Поняття та види позовної давності у цивільному праві України / А. В. Чайкова. – С. 47-48.*

24. **Микуляк П. Судова помилка як підстава самоконтролю суду першої інстанції в цивільному процесі [Електронні дані]** / Павло Микуляк // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. *Розглянуто юридичну природу однієї із підстав реалізації самоконтрольних повноважень суду першої інстанції в цивільному процесі – судової помилки. На основі сучасних положень доктрини цивільного судочинства узагальнено коло істотних ознак, які характеризують судову помилку в цивільному процесі: судову помилку допускає суд в особі судді; судова помилка не дає можливості досягнути мети та завдань правосуддя у цивільних справах; судова помилка виступає протиправним діянням; наявні правові засоби усунення судової помилки в*

процесуальному порядку. Звернено увагу на найбільш дискусійну ознаку судової помилки, навколо якої науковці ведуть полеміку, – наявність чи відсутність вини судді у її вчиненні. Прискіпливо оцінено аргументи представників обох точок зору та зроблено висновок, що варто підтримати тих науковців, які стверджують про можливість настання судової помилки під час розгляду і вирішення цивільної справи без вини судді, оскільки навіть правовий статус суду в цивільному процесі не дає йому можливість у низці випадків винести обґрунтоване та законне судове рішення. Стверджено, що більшість судових помилок є процесуальними правопорушеннями, де не вимагається встановлювати вину судді в їх скоєнні (відкриття провадження у цивільній справі з порушенням правил цивільної юрисдикції або підсудності, безпідставне проведення закритого судового засідання або застосування заходів забезпечення позову, відкриття окремого провадження за наявності спору про право або позовного провадження, якщо позивач не володіє цивільною процесуальною дієздатністю, неналежне оформлення протоколів про окремі процесуальні дії тощо). Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/6.pdf>

25. **Особливості оподаткування спадщини за нульовою ставкою** // Соціальний захист. – 2020. – № 5/6. – С. 32-33. Висвітлено умови спадкування за нульовою ставкою відповідно до чинного законодавства. Розкрито обов'язки платника податку. Подано перелік видів спорідненості.

26. **Падашуля Є. Кому дістанеться земля, виділена для створення фермерських господарств?** : [бесіда з радником голови "Асоціації фермерів та приват. землевласників Дніпропетр. обл.", адвокатом Євгеном Падашулею] / Євген Падашуля ; розпитувала Тетяна Колядинська // Землевпоряд. вісн. – 2020. – № 7. – С. 9-13. Обговорено ситуацію із вирішенням земельних конфліктів та перспективи спадкоємців фермерських господарств.

27. **Попелюк В. Щодо деяких аспектів відповідальності за використання земельних ділянок без оформлення правовстановлюючих документів за практикою Верховного Суду** / Вадим Попелюк // Право України. – 2020. – № 7. – С. 170-180. Проаналізовано, що судова практика зазнає змін щодо застосування відповідальності за використання земельних ділянок без

оформлення правовстановлювальних документів. Так, довгий час судова практика йшла шляхом стягнення коштів, що відбувається на підставі статей 1166, 1167 Цивільного кодексу України (ЦК України) у формі неотриманої орендної плати, але за останні роки це змінено на стягнення коштів без достатньої правової підстави, згідно зі ст. 1212 ЦК України. При цьому нині трапляються рішення як за першою підставою, так і за другою.

28. Потапенко А. Вимога ефективного захисту права у процесуальних документах: погляд з позиції сторін цивільного процесу [Електронні дані] / Андрій Потапенко // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. Здійснено дослідження та аналіз вимоги ефективного захисту приватного права та інтересу у процесуальних документах з позиції сторін цивільного процесу як новели цивільного процесуального законодавства. Доведено, що задля запобігання неоднаковому тлумаченню закону, прогнозування можливих помилок у застосуванні сторонами цивільного процесу та судами існує наукова та практична необхідність вироблення єдиних підходів до формування вимоги ефективного захисту права у процесуальних документах. Обґрунтовано з позиції прав та обов'язків сторін цивільного процесу окремі підстави формування вимоги ефективного захисту права у процесуальних документах як обов'язкових задля правильного визначення судом ефективного способу захисту, який не суперечить закону; підстави сформовано на основі наявних наукових близьких за предметом регулювання правових категорій щодо досліджуваної новели, а також на основі аналізу практики національних судів. Доведено, що вимога про застосування судом ефективного способу захисту порушеного, невизнаного або оспореного приватного права та інтересу, який не суперечить закону, має бути викладена у позовній заяві, а саме має бути відображена у змісті позовних вимог. Обґрунтовано, що визначення предмета та підстави позову є виключним вольовим правом позивача, суд позбавлений права на відповідну процесуальну ініціативу. Доведено, що суд за принципом *jura novit curia* самостійно здійснює правову кваліфікацію спірних правовідносин та застосовує для прийняття рішення саме ті норми матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, що не приводить до

зміни предмета позову та/або вибраного позивачем способу захисту. Сформовано науково обґрунтовані підстави формування вимоги ефективного захисту приватного права та інтересу, що є обов'язковими в аспекті застосування новели «визначення судом ефективного способу захисту порушеного, невизнаного або оспореного приватного права та інтересу» складають основоположні засади застосування новели, тому мають враховуватися сторонами цивільного процесу та судом під час складання процесуальних документів у цивільному процесі. Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/7.pdf>

29. **Примак В. Розірвання договору як спосіб цивільно-правового захисту в кризових умовах / Володимир Примак // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. Йдеться про розірвання договору як спосіб захисту цивільних прав та інтересів, необхідність застосування якого може бути пов'язана з виникненням певної надзвичайної обставини, кризової ситуації – збройного конфлікту або епідемії зокрема. Окремі з таких обставин мають не тільки надзвичайний, а й об'єктивно невідворотний характер, тоді їх іменують непереборною силою, наявність якої зумовлює звільнення учасника цивільних відносин від цивільно-правової відповідальності. Водночас такі саме обставини здатні поставати як підстави для зміни чи припинення зобов'язання через об'єктивну (постійну або тимчасову) неможливість його виконання. А подекуди ті самі чинники, хоча й істотно ускладнюють, однак не унеможливають виконання зобов'язання загалом, тобто мають для заінтересованої сторони щонайбільше характер випадку, створюючи лише суб'єктивну неможливість виконання зобов'язання. У контексті зміни або розірвання договору надзвичайні обставини на кшталт збройного конфлікту або пандемії постають як підстава для зміни або припинення правовідносин через неможливість або надзвичайну ускладненість реалізації їх змісту, проте лише за умов позитивного встановлення в судовому порядку факту додержання стандартів добросовісності й розумності у поведінці зацікавленої особи, а також врахування справедливого розподілу ризиків виникнення відповідних надзвичайних обставин. У темпоральному вимірі й залежно від фактичних**

підстав для розірвання договору на відносини із застосуванням цього способу захисту цивільних прав та інтересів можуть поширюватися загальної або спеціальний строки позовної давності. Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/8.pdf>

30. **Рябченко Ю. Ю. Роль актів судової практики під час здійснення доказування в цивільному процесі** / Ю. Ю. Рябченко // Право та держ. упр. – 2020. – № 1, т. 1. – С. 35-43. Дослідження присвячене характеристиці ролі актів судової практики під час здійснення доказування в цивільному процесі з урахуванням останніх змін та тенденцій у розвитку цивільного процесуального законодавства: змін у повноваженнях касаційного суду, останніх правових підходів Європейського Суду з прав людини тощо. Доведено, що роль актів судової практики в доказуванні має визначатись з урахуванням неможливості визнання їх джерелом права, оскільки суб'єкти правозастосування (ЄСПЛ, Конституційний суд України, ВСУ (ВССУ)) не є суб'єктами правотворчості. Результати їх діяльності не створюють нових норм права, а лише дозволяють деталізувати зміст чинних норм або роз'яснюють їх. Підтримано позицію щодо істотного впливу судової практики на застосування судами норм права, зокрема і процесуального, при вирішенні цивільних справ. Обґрунтовано, що нормативний характер цивільної процесуальної форми зумовлює неприпустимість визначення її актами судової практики. Такі акти мають розглядатись як орієнтири для внесення змін до цивільного процесуального законодавства, спрямованих на подальший розвиток цивільної процесуальної форми. Акти судової практики, які мають вплив на процесуальне доказування, поділено на три види за критерієм їх правової природи. Першу групу складають акти органів судової влади. Другу групу складають акти Конституційного Суду України. Третю групу складає практика ЄСПЛ. Визначено, що акти першої групи можливо поділити на дві підгрупи за критерієм їх наслідків. Текст: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_1/8.pdf

31. **Скрипник В. Транспортні послуги в системі об'єктів цивільних прав** [Електронні дані] / Володимир Скрипник // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. Наведено ознаки транспортних послуг як

об'єкта цивільних прав. Визначено особливості змісту транспортної послуги та фактори, які впливають на її якість. Транспортні послуги спрямовані не на створення нового матеріалізованого об'єкта, а на сприяння ефективному володінню, використанню чи розпорядженню власником належного йому і вже наявного об'єкта. Основною характерною ознакою транспортної послуги є її зміст – переміщення у просторі об'єкта матеріального світу (вантаж, багажу, пошти, вантажобагажу, пасажирів). Зміст конкретної транспортної послуги залежить від об'єкта перевезення і виду транспорту, яким надається послуга. Імперативний характер обов'язків сторін, які визначені у відповідних законах чи підзаконних нормативних актах, зумовлює особливий зміст послуги. Транспортні послуги характеризуються не лише змістом послуги, а і суб'єктом виконання, способом та строком виконання. Правовий режим транспортної послуги визначається змістом послуги, порядком і процедурою її надання, особливостями суб'єктного складу виконавців, оскільки транспортні послуги персоніфіковані. Транспортні послуги – це перш за все це активні дії, це об'єктивна правова категорія, яка характеризується низкою ознак. Особливість транспортних послуг полягає у тому, що вони передбачають досягнення певного визначеного результату (перевезення вантажу конкретним транспортом у визначений строк, у певний пункт призначення й інше). Транспортні послуги характеризуються строком виконання, суб'єктом виконання, змістом послуги, способом виконання. Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/9.pdf>

32. **Спадщину треба заслужити: Мінсоцполітики хоче захистити стареньких від недбалих родичів** // Полтав. думка. – 2021. – 7 січ. (№ 1). – С. 3. *Йдеться про те, Міністерство соцполітики пропонує людям похилого віку укласти контракт на краще життя в обмін на квартиру, якщо їх покинули власні родичі. У зв'язку з цим Міністерство розробило законопроект, в якому прописали нюанси спадкування такої нерухомості та компенсацію витрат державі.*

33. **Теремецький В. І. Розмежування адміністративних і цивільних правовідносин у сфері охорони здоров'я в Україні** / В. І. Теремецький,

С. В. Книш // Право та держ. упр. – 2019. – № 2, ч. 2. – С. 47-53. Указано, що проблема розмежування адміністративних і цивільних правовідносин актуалізується у зв'язку з реформуванням національної сфери охорони здоров'я.

Текст: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2019/tom_2/9.pdf

34. **Тимошевська І. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, у структурі доступності правосуддя** / Ірина Тимошевська // Право України. – 2020. – № 8. – С. 248-261. *Розглянуто історичний шлях розвитку доступності правосуддя як фундаментальної суспільної та правової цінності, насамперед через призму доктринальних праць представників правових, економічних та історичних наук. На підставі аналізу напрацювань учених зроблено висновки щодо змісту цього поняття, його відмінності від принципів цивільного процесуального права. Зроблено ґрунтовні висновки про те, що правосуддя як форма здійснення прав і свобод людини та громадянина повинно здійснюватися через належні судові процедури, у зв'язку з чим абсолютного значення набувають гарантії прав осіб, які звертаються до суду за захистом своїх прав, свобод та інтересів. Однією з таких гарантій є, на думку авторки, інститут участі у цивільному процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.*

35. **Усаченко О. О. Особливості реструктуризації та конверсії оборонної промисловості України** / О. О. Усаченко // Публіч. упр. та мит. адміністрування. – 2019. – № 2. – С. 102-109. *Зазначено, що тепер відбувається постійний обмін сферами й методами регулювання між публічним, зокрема адміністративним, і приватним цивільним правом. Одні з них переходять у галузь публічно-правового регулювання, коли виникають нові суспільні інтереси або явища та процеси, що вимагають державного регулювання. Інші сфери належать до приватноправового регулювання, коли розширення самостійності суб'єктів господарювання вимагає звуження галузей державного управління. Такий стан цілком відповідає сучасним вимогам поєднання публічно-правових та приватноправових засад регулювання. Визначено, що організаційно-правові механізми державного регулювання розвитку оборонної промисловості повинні*

бути розраховані на те, що найважливіша роль у забезпеченні національних інтересів України належить оборонній промисловості. Реструктуризація та конверсія оборонної промисловості повинна здійснюватися без шкоди для розвитку нових технологій і науково-технічних можливостей, з модернізацією озброєнь, військової та спеціальної техніки, а також зі зміцненням українських позицій на світовій арені. Отже, регулювання управлінської діяльності у сфері оборонної промисловості має ґрунтуватися насамперед на основі адміністративно-правових норм, тому що вони спрямовані на досягнення публічних (державних) інтересів. Зазначений погляд є задовільним, оскільки найбільше відповідає стану сучасного адміністративного права. Текст: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2019/4/13.pdf>

36. **Цірат Г. Міжнародний цивільний процес: шляхи реформування у сучасних умовах** / Геннадій Цірат // Право України. – 2020. – № 6. – С. 166-188. *Встановлено, що сучасна вітчизняна правова доктрина, наука міжнародного приватного права, теоретичні підходи, які покладені в основу регулювання окремих складових міжнародного цивільного процесу, є загалом сучасними та відповідають "світовим стандартам". Незважаючи на це, виявлені численні "недоліки", які потребують реформування та удосконалення, та цілі інститути, які відверто застарілі, не відповідають загальносвітовим підходам і відверто шкодять інтересам нашої держави та її громадян. Це, зі свого боку, стосується регулювання судових імунітетів держав та їхньої власності, міжнародної підсудності тощо.*

37. **Чи надається компенсація при звільненні особи, з якою укладено цивільно-правовий договір?** // Соц. захист. – 2020. – № 5/6. – С. 40-41. *Висвітлено відмінність між трудовим договором і договором цивільно-правового характеру. Зазначено, що на осіб, які працюють за цивільно-правовим договором, не поширюються вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку.*

38. **Чумаченко І. Сучасні проблеми процесуальних відносин у трудовому праві України** / Ігор Чумаченко // Підприємництво, госп-во і право. – 2020. – № 5. – Електрон. дані. *Узагальнено наукові погляди вчених на*

проблематику процесуальних правовідносин у трудовому праві України. Відзначено брак наукових досліджень, присвячених окресленому питанню. Наголошено на тому, що в умовах сьогодення постала нагальна необхідність розвитку правового регулювання процесуальних правовідносин у галузі трудового права, адже саме за їх допомогою вбачається можливим більш оперативно та якісно вирішувати проблемні питання, що виникають в процесі трудової діяльності людини. З'ясовано, що трудовий спір не може бути розглянутий лише за нормами цивільного процесуального права. Під час розгляду трудового спору в суді існує подвійне регулювання процесуальних відносин, пов'язаних із вирішенням трудового спору, а саме за допомогою норм трудового й цивільного процесуального права. З огляду на те, що трудові спори виникають на ґрунті трудових правовідносин, порядок розгляду трудових спорів неповною мірою збігається з порядком розгляду цивільних справ. Водночас норми цивільного процесуального права значною мірою використовуються під час розгляду трудових спорів. Визначено, що спори щодо соціального захисту з огляду на свій суб'єктний склад є конфліктами, в яких однією стороною є фізична особа, а іншою – орган соціального забезпечення чи інший державний орган, тому діяльність держави, спрямована на забезпечення процесуальної можливості врегулювання спору, тією чи іншою мірою спрямована на вирішення конфлікту. З огляду на предмет спору та його суб'єктний склад можна стверджувати, що здебільшого його вирішення відбувається за правилами адміністративного чи цивільного судочинства. Для того щоби виникла потенційна можливість застосування процесуальних норм під час розгляду спору про соціальний захист, необхідною є внутрішня воля суб'єкта передати вирішення спору на розгляд компетентного органу. Текст: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/19.pdf>

39. **Щербина В. Конкуренція предметної та суб'єктної юрисдикцій у процесуальному законодавстві України / Валентин Щербина // Право України. – 2020. – № 5. – С. 258-271. Розглянуто деякі проблеми предметної та суб'єктної юрисдикцій у процесуальному законодавстві України, породжені внесенням змін до Господарського процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного**

судочинства України та Цивільного процесуального кодексу України, а також оновленням законодавства про приватизацію державного і комунального майна та про публічні закупівлі.

**Підготував відділ інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
Відповідальна за випуск Н. Я. Зайченко
16 січень 2021 р.**